

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

Resim Anasanat Dalı

BEDEN VE BENLİK İLİŞKİSİ ÜZERİNE RESİMSEL ÇÖZÜMLEMELER

Zeynep Şule Tunçgöl

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2020

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Resim Anasanat Dalı

BEDEN VE BENLİK İLİŞKİSİ ÜZERİNE RESİMSEL ÇÖZÜMLEMELER

Zeynep Şule Tunçgöl

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2020

BEDEN VE BENLİK İLİŞKİSİ ÜZERİNE RESİMSEL ÇÖZÜMLEMELER

Danışman: Prof. Dr. Hasan KIRAN

Yazar: Zeynep Şule TUNÇGÖL

ÖZ

Araştırmanın amacı, beden ve benliğin birbiri ile olan ilişkisini inceleyip, resim sanatında incelemek ve bu kavramların resimsel yollarla da ifade edebileceğini göstermektir. Araştırma resim sanatı kapsamında oluşturulmuştur. Araştırma, gözlem ve uygulama olmak üzere iki kolda yürütülmüştür. İlgili alanlar kapsamında kaynak incelemesi, veri toplama ve değerlendirmesi yapılmış, aynı ve benzer konularda yapılan çalışmalar incelenip çözümlenmiştir. Konu ile alakalı resim çalışmaları yapılmıştır. Araştırma, beden ve benlik ilişkisi ile ilgili çözümlenmelerle, bu kavramların resimsel yollarla da ifade edileceği gösterilmiştir. Konuyla alakalı çalışmaların incelenmesiyle içerik zenginleşmiş ve farklı bakış açılarının da gelişmesine teşvik etmiştir.

Anahtar sözcükler: Beden, deri, benlik, sanat, resim.

PICTORIAL ANALYZES ON THE RELATIONSHIP BETWEEN BODY AND SELF

Supervisor: Prof. Dr. Hasan KIRAN

Author: Zeynep Şule TUNÇGÖL

ABSTRACT

The aim of the study is to examine the relationship between body and self and examine them in the art of painting and to show that these concepts can be expressed in pictorial ways. The research was created within the scope of painting. The research was conducted in two branches: observation and application. In the scope of related fields, resource analysis, data collection and evaluation have been made and studies on the same and similar subjects have been analyzed and analyzed. Painting studies related to the subject have been made. The research has shown that these concepts will also be expressed in pictorial ways by analyzing the relationship between body and self. The content was enriched with the study of relevant studies and encouraged the development of different perspectives.

Keywords: Body, skin, self, art, painting.

TEŞEKKÜR

Bu alıőmanın gerekleőmesinde bana yardımcı olan, yol gösteren ve desteğini esirgeyemeyen tez danıőmanım Prof. Dr. Hasan Kıran'a sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

ÖZ.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	iv
GÖRSEL DİZİNİ.....	v
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM: İMGELERLE BEDEN.....	2
1. Benliğin Sınırı: Beden.....	2
1.1. İmgelerle Deri ve İz.....	3
İKİNCİ BÖLÜM: İMGELERLE BENLİK.....	6
1. Benlik Kavramı.....	6
1.1. Ben'in Taklidi.....	7
2.1. Acının Taklidi.....	12
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: BEDEN VE BENLİK İLİŞKİSİ ÜZERİNE KİŞİSELÇALIŞMALAR.....	20
SONUÇ.....	34
KAYNAKLAR.....	36
EKLER.....	39
ETİK BEYANI.....	39
YÜKSEK LİSANS TEZİ ORJİNALLİK RAPORU.....	40
MASTER'S THESIS ORIGINALITY REPORT.....	41
YAYINLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI.....	42

GÖRSEL DİZİNİ

Görsel 1. Gasparro, Giovanni. Emorroissa. Erişim: 16.01.2020.

<http://www.giovannigasparro.com/sp.php?p=219>

Görsel 2. Samorì, Nicola. Il Tarlo Del Santo. Erişim: 16.01.2020.

<http://www.nicolasamori.com/metafysica/il-tarlo-del-santo/>

Görsel 3. Samorì, Nicola. Le Regole. Erişim: 16.01.2020.

<http://www.nicolasamori.com/metafysica/le-regole/>

Görsel 4. Gasparro, Giovanni. O Felix Culpa. Erişim: 16.01.2020.

<http://www.giovannigasparro.com/sp.php?p=779>

Görsel 5. Madia, Anna. Düşkapanı/The dreamcatcher. Erişim: 16.08.2019.

<http://www.annamadia.fr/paintings-2013/>

Görsel 6. Aurelius, Lukifer. Oyuncular/Cast. Erişim: 16.08.2019.

<https://beinart.org/collections/lukifer-aurelius-art-for-sale/products/lukifer-aurelius-cast-oil-on-aluminium-panel-60-x-85cm-23-6-x33-5?variant=8187605745763>

Görsel 7. Zavaglia, Cayce. Martina. Erişim: 16.08.2019.

<https://www.caycezavaglia.com/embroideries/phajmmjixt5j7tbzyxnvsg7v17h055>

Görsel 8. Zavaglia, Cayce. “Martina”nın Tersî/Verso of “Martina”. Erişim: 16.08.2019.

<https://www.caycezavaglia.com/versos/vp7bxttfz921bmx5wwwmd177g7n8j>

Görsel 9. Zavaglia, Cayce. “Bruce”. Erişim: 16.08.2019.

<https://www.caycezavaglia.com/embroideries/2018/4/19/bruce>

Görsel 10. Zavaglia, Cayce. “Bruce”un Tersî/Verso of “Bruce”. Erişim: 16.08.2019.

<https://www.caycezavaglia.com/versos/2018/4/19/verso-of-bruce>

Görsel 11. Zavaglia, Cayce. Rocco Tersı/Rocco Verso. Erişim: 16.08.2019.
<https://www.caycezavaglia.com/paintings/s0hax6qx9iauswwlr2pv537xcp3uie>

Görsel 12. Greeley, Paige. İ/Inside. Erişim: 16.08.2019.
<http://www.paigegreeley.com/new-gallery>

Görsel 13. Kammer, Ellie. Eşleştirme/Twinning. Erişim: 16.08.2019.
<http://www.elliekammer.com/2019/cqb917flyfpiok0840l77vxqji6k30>

Görsel 14. Kammer, Ellie. Endometriosis. Erişim: 16.08.2019.
<http://www.elliekammer.com/2019/klrtg6k9eku9i2vngcowzgr7d0qk23>

Görsel 15. Cox, Matthew. Diz ve Papatyalar/Knee and Daisies. Erişim:
16.08.2019. <http://matthewcoxartist.com/work/new-embroidered-x-rays-2011>

Görsel 16. Zavaglia, Cayce. Yüz Hakkında/About Face. Erişim: 16.08.2019.
<https://www.caycezavaglia.com/embroideries/owrwuq65qtr53p9yce6umvpejtmx7k>

Görsel 17. Modersohn-Becker, Paula. Altıncı Evlilik Yıldönümünde Otoportre/Self-Portrait on her Sixth Wedding Anniversary. Erişim: 16.08.2019.
<https://curiator.com/art/paula-modersohn-becker/self-portrait-on-her-sixth-wedding-anniversary>

Görsel 18. Goya, Francisco de. Dr. Arrieta ile Otoportre/Self-Portrait with Dr. Arrieta. Erişim: 16.08.2019. <http://www.francisco-de-goya.com/self-portrait-with-dr-arrieta/>

Görsel 19. Tunçgöl, Zeynep şule. İsimsiz/Untitled.

Görsel 20. Tunçgöl, Zeynep şule. İsimsiz/Untitled.

Görsel 21. Tunçgöl, Zeynep şule. İsimsiz/Untitled.

Görsel 22. Tunçgöl, Zeynep şule. İsimsiz/Untitled.

Görsel 23. Tunçgöl, Zeynep Şule.İsimsiz/Untitled.

Görsel 24. Tunçgöl, Zeynep Şule. Anne/Mother.

Görsel 25. Tunçgöl, Zeynep Şule. İsimsiz/Untitled.

Görsel 26. Tunçgöl, Zeynep Şule. İsimsiz/Untitled.

Görsel 27. Tunçgöl, Zeynep Şule. İsimsiz/Untitled.

Görsel 28. Tunçgöl, Zeynep Şule. İsimsiz/Untitled.

Görsel 29. Tunçgöl, Zeynep Şule. Anne/Mother.

Görsel 30. Tunçgöl, Zeynep Şule.Beden/Body.

Görsel 31. Tunçgöl, Zeynep Şule. Beden 2/Body 2.

Görsel 32. Tunçgöl, Zeynep Şule. Beden 3/Body 3.

Görsel 33. Tunçgöl, Zeynep Şule. İsimsiz/Untitled.

GİRİŞ

Tezin konusu, beden ve benliğin, birbiri ile olan ilişkisini resim sanatında çözümlenektir. Benlik, bizi biz yapan kimliğimizdir. Çağımız toplumunda, çevre ve sosyal ilişkiler içinde mücadele etmemiz ve bu mücadeleyle bağımlı yaşamamız, bizim kim olduğumuzu şekillendiren ve aynı zamanda tehlikeye sokan faktörlerdir. Bu mücadele içinde “kim” olduğunu sorgulamak ve bulmak güç olduğundan, benliğe sığınacağı bir ev bulma ihtiyacı doğar. Bu ev, benliğin zarar görmemesi adına bedene yapılmış müdahalelerdir. Bu müdahaleler “gerçek” anlamı taşıyan gerçeklikten uzak taklitler de olabilir. Benlik bilincini güçlü kılacak her türlü taklit, taklit olmaktan çıkıp yeni bir gerçeklik boyutu kazanacaktır. Çünkü, taklit ile benlik bilicine müdahale edilebiliyor ve yönlendirebiliyorsa, gerçeklik boyutunda varoluş bu sayede devam edebiliyorsa, bu yöntem ile yeni bir gerçeklik oluşumu kaçınılmazdır.

Resim sanatı, insanlık tarihinden bugüne varlığını sürdüren bir araçtır. Hayatımızın içinde, değerlerimizi şekillendiren, görsel yoldan mesaj ileten sözsüz iletişim yoludur. Resimler, nesnelere, duygularını, düşüncelerini ve birçok öğeyi açıklayıp şekillendiren, somutlaştırabilen bir araçtır. Gerçek olarak bildiğimiz değerlere karşı savunma mekanizması olarak oluşturulmuş bir taklittir. Tarihin kalıcı kılmasını sağlayan, tarihi görmemizi istedikleri şekilde sunan bir araçtır. İmgelerle oluşturulmuş yeni bir gerçeklik söz konusudur. Resim yoluyla oluşan yeni gerçeklikle düşüncelerimiz, duygularımız ve değerlerimiz şekillenebiliyorsa, benliğe karşı müdahaleyi de mümkün kılacak araçlardan birisidir.

Çalışmanın amacı, benlik kavramının varoluşumuzu temellendiren bir kavram olması ve bu nedenle her zaman canlı ve güçlü kalmasının gerekçesi olarak yapılan müdahalelerin bir diğer aracı, resim yoluyla taklit olduğunu göstermektir. Resim sanatında taklit yoluyla benliğe beden ile müdahalenin mümkün olacağı gösterilmiştir.

Çalışma, resim sanatının ne denli güçlü bir iletişim aracı olduğunu göstermektedir. Benliğin ne kadar kırılgan olduğunu, başka bir araç ile korunabileceğini, şekillendirebileceğini ya da güçlü tutabileceğini göz önüne sermektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM: İMGELERLE BEDEN

1.Benliğin Sınırı: Beden

“Ruh kendisini hapseden bir bedenin içine düşmüştür.”

(Le Breton, 2019, s. 9)

“Çağdaş bir söylemde beden, kişiyi taşıyan kayıtsız bir madde olarak düşünülür.” (Le Breton, 2019, s. 11). Beden, kişinin mevcudiyetinin bir kabuğudur. Kişinin kimliğini yaratacak bir aksesuardır. Beden “ben” için oluşmuş bir sınırdır. Kişi, bedenini “ben” için yönetir. Kimliği oluşturacak her türlü müdahaleyi bedene yapar. Bedeni değiştirmek, “ben” için somutluk kazanacaktır. Var olduğunu hissettirecek, başkalarının ya da kendinin kendisine dair bakışını değiştirecek bir eylemdir.

“Beden ben’in amblemine dönüşür. Öznenin içselliği sürekli bir dışsallık çabasıdır, öznenin yüzeyine indirgenir. Kendi olmak için kendi dışına yerleşmek gerekir. Paul Valéry’nin sözüyle “en derin, tendir”; hem de daha önce hiç olmadığı kadar.” (Le Breton, 2019, s.27).

Beden, kimliğin yüzeyidir. Kişinin bulunduğu konumda, dış dünyanın benliğine kazanımları yetersiz kaldığında, var olmanın yetmediği, hissetmesi gerektiği durumda, bu duygu yükünü artıracak en yakın kapı bedendir. Bu kapı, küçük bir dokunuşun, dış sınırlardan geçişi sağlanıp, kendisinin “burada” olduğunu hissettirecektir.

Kimliği taşıyan beden, kimlik sürekliliği adına sürekli değişime maruz kalır. Bu değişimler, tek bir amaca hizmet eder; yaşamak. Yaşamayı zorlaştıracak, “burada” hissini sarsacak her türlü darbeyi taşıyacak olan bedendir. Bu darbeler bilinçli darbelere dönüştüğünde ise bu eylem, hissizliği yok edecek, yaşadığının kanıtı olacaktır. Beden denilen kabuğa dokunan her türlü müdahale, benliğe de etki edecektir. Resim sanatında ise bu müdahalelerin somutlaştırılmış biçimi mevcuttur. Benliğin sınırlarını oluşturan bedeni, resim sanatında her türlü şekil ve renkte, kimlik adına yapılmış müdahaleler ve kaygı durumunu görmek mümkündür.

Görsel 1. Giovanni Gasparro. Emorroissa. 2008. (Tuval Üzerine Yağlı Boya, 100 x 150 cm).

<https://bit.ly/2NrOuwR>

Gasparro “Emorroissa” adlı eserinde, sınırların içinde hapsolmuş halde olan ve benliğe ulaşmama sonucunda oluşan kaygı ve ıstırap durumu mevcuttur. Üç kadın figürünün, kabuklarına adeta iğneleyici temasları, burada olduklarını hissettirmeye amaçlayan çaba gibi görünmektedir. Ölümün istenmediği, yaşamanın devamlığını arzulayan çaresizlik hâkimdir. Bedeni yeterinde kuşatamamanın, ben’e ulaşamamanın göstergesidir (Görsel 1).

1.1.İmgelerle Deri ve İz

“Deri *ben* ve *öteki*, özellikle de *bendeki öteki* arasında bir savaş alanıdır.” (Le Breton, 2016, s. 27).

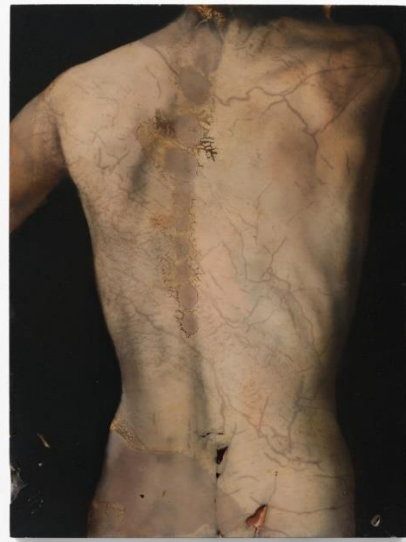
Bedeni saran deri, iç ve dış dünya arasında bulunan perdedir. İç ve dış dünyada bulunan her türlü tehlikeyi engelleyen görevi üstlenir. Deri kişinin kalkanı olmakla birlikte aynı zamanda kişinin kimliğidir. Benliğin beden üzerindeki aynasıdır, her türlü öykünün kaydedildiği bir birikimdir. “Kendi olma duygusuna sahip olabilmek için simgesel bir dolambaca gereksinim duymanın kanıtı.” (Le Breton, 2016, s. 24). Kişi, kimliği için, yenilenmek ve yaşamak için bedenini elden geçirebilir.

“İnsan canını kendisi yaktığı takdirde kaderden kurtulabileceğini umut edebilir.” (Le Breton, 2016, s. 35). Beden üzerine yapılmış bilinçli izler (Dövme, piercing, kesikler vb.), kişinin kimliğini oluşturan, bedenini kabullenmesini sağlayan bir eylemdir. Bedenini kabul etmesi, kendini kabul etmesi demektir. Bedeni üzerine oluşturduğu her izin doğurmuş olduğu acı, içsel ve dışsal şekilde hissedilir olup, kimliği üzerine güç kazanacağı gibi denetlenebilir hale de gelecektir. Yaşamak için izler olacaktır. “Bedene verilen zararlar, konuşmak mümkün olmadığında deriye teslim edilmiş çıgıklardır.” (Le Breton, 2016, s.36).

“İmgeler başlangıçta orada bulunmayan şeyleri gözde canlandırmak amacıyla yapılmıştır. Zamanla imgenin canlandığı şeyden daha kalıcı olduğu anlaşıldı.” (Berger, 2018, s. 10). Geçmişten bugüne yapılan resimsel çalışmalarda imgenin ne denli güçlü bir araç olduğunu bilmekteyiz. Resim sanatı içerisinde oluşmuş her bir görsel bir yeni gerçeklik olgusu kazanmaktadır. Duyguların ya da nesnelere temsilleri olabileceği gibi var olan gerçekliğin de bir taklidir. Yaşamak için deriye müdahale etmek gerekiyorsa, bu eylemi görünür kılacak ve denetleyecek bir diğer araç, resim sanatı olacaktır.

Görsel 2.Nicola Samori. Il Tarlo Del Santo. 2019. (Oniks Üzeri Yağlı Boya).
<https://bit.ly/3a98yOr>

Görsel 3.Nicola Samori. Le Regole. 2019. (Oniks Üzeri Yağlı Boya).
<https://bit.ly/2tXHd16>

Samorì, bedenın yaratılışı ile ilgili sorunlar üzerine durmuştur. Oniks üzerine yaptığı çalışmalarında, zeminin ve figürün dokusunu birleştirmiştir. İç ve dış dünyanın kaosu, kirliliği ve kırılğanlığı, oluşturduğu her dokunun içinde hissedilir biçimdedir. Figür üzerine denk gelen çatlaklar birer yaralanma temsili taşımaktadır. Oluşturduğu bu gerçeklikle yaralanmaların sadece figür değil, benlik ile ilgili çatlamlar olduğunu da söyleyebiliriz. Bedenin bir kabuk olduğunu ve bu kabuğun altında yatan zeminin de sağlam olmadığı anlamını taşımaktadır (Görsel 2, 3).

Görsel 4. Giovanni Gasparro. O Felix Culpa. 2013. (Ayna Üzerine Yağlı Boya, 110 x 120 cm).

<https://bit.ly/2uHCKjg>

Gasparro, ayna üzerinde yaptığı çalışmasında beden ve benlik ilişkisini yorumlamıştır. Aynaya baktığımızda bedenimiz dediğimiz kabuğun ikizini görürüz. Ayna, kabuğun altında yatanı gizlemiş bir şekilde gösterir. Bu resimde darbe almış ve kısmen parçalanmış ayna üzerinde kadın ve erkek bedeni görmekteyiz. Ellerin fazla olması durumu, çaresizlik anlamı taşımaktadır. Parçalanmış benliğe müdahale isteğinin çabası kalma durumunu çağırıştırır. Görsel 30, 31 ve 32'de yapılan çalışmalarda kullanılan figürlerde de parçalanmış benliğe müdahale eden fazladan kollar görülmektedir (Görsel 4).

İKİNCİ BÖLÜM: İMGELERLE BENLİK

1. Benlik Kavramı

“Tek bildiğim, orada olduğu
– hep, ben yaşadığım sürece, orada olacağı.

—Ondan kurtuluşum yok.”

(Aruoba, 2016, s. 47)

Benlik, “Ben kimim?” sorusuna verilen cevaplar bütünüdür. Beyin ve dünya arasındaki somut ilişkiler yoluyla oluşmaktadır. Kişinin çevresel etkileşim yoluyla topladığı bilgiler bütünüdür. Kendini başka bir birey olarak yorumlamasıdır. Kişinin kendisi tarafından kendisiyle ilgili yorumladığı olumlu olumsuz düşünce, duygu ve davranış bütünüdür. Kişi, kendisi hakkında topladığı bilgiyle kendisinin ne olduğunu, nasıl davranması gerektiğini sorgular

Benlik, özne olan “ben” ile nesne olan “ben” olarak yorumlanır. Özne olan ben, daha çok ruhsal deneyimlerken, nesne olan ben ise yaşantı yoluyla elde edilen deneyimlerdir.

Kişi, “ben” in kim olduğunu, ne yapabildiğini sorgular. Benlik bilinci, kişinin kendisini nasıl gördüğüyle şekillenir. Kendisini nasıl gördüğünü ise çevresinden aldığı etkileşimler sayesinde elde eder.

Kişi, çevresel etkileşim yollarıyla elde ettiği bilgiler ile hareket eder, ona göre davranır. Gerçek, kişiye göre kendi çevresidir. Benlik bilincinin şekillenmesi, kendi gerçekliğinin etkisindeki çevre sayesinde gerçekleşir.

Benlik, iyi ya da kötü olabilir. Her kişi benliğiyle uyum sağlayamaz. Uyum sağlayamaması, algılanan gerçek çevreyle ve bedene bağlıdır. Uyum sağlayamaması durumunda benlik çatışması başlar. Algılanan gerçek çevredeki bilgiler doğrultusunda, kim olduğu ve nasıl davranması gerektiği sorularının cevabıyla şekillendirdiği, olması gereken benliğe ulaşamama, benlik arayışına

vekimlik kaybı korkusuna yol açar. Çünkü benlik, kendi ve çevreyle ilişkilerini kontrol eder.

1.1. Ben'in Taklidi

“Ben” asla parçalanmaz bir şey değildir, her türlü tehdit altındadır. Oluşumu asla bitmez, iç ve dış dünyada gelişen etkileşimler sayesinde vardır. Benlik bilinci esnektir, çevresel ve ruhsal yönde gelişen olaylar sonucunda değeri düşebilir ya da yükselebilir de. Benlik bilincini yaşatmaya devam ettirme çabası, kimlik kaybı korkusunu beraberinde getirir. Kişi, sosyal edinimlerden elde ettiği verilerle, ulaşmak istediği benliğe ulaşamama sonucunda benlik arayışına girer.

Her kişinin bir ideal benliği vardır. İdeal benlik, çevresel ve ruhsal edinimlerden elde edilen veriler arayıcıyla olması gereken kimliktir. Benliğin sürekli tehdidi bu yüzdendir. İdeal benliğe ulaşamama durumunda kimlik kaybı korkusu bu yüzden başlar.

Beden, kişinin iç ve dış dünyayla arasındaki ilişkisindeki en önemli bağıdır. Beden bir kimliktir ve aynı zamanda benliğe karşı en büyük tehdittir. Bedene yapılan her türlü müdahale benliğin varlığının sürmesi amacıyla yapılmıştır.

Benliğe ulaşma yolunda, “ben” olabilmek için benliğin taklidine imgeler yoluyla da ulaşılabilir. Kişi olmak istediği ya da benliğinde nasıl göründüyse, bedene ve kimliğe dair müdahaleleri imgeler yoluyla da yansıtabilir.

Görsel 5. Anna Madia. Düşkapanı/The dreamcatcher. 2013. (Tuval Üzeri Yağlı Boya).

<http://urlbu.com/24515>

Madia, çalışmalarında kabus, uykusuzluk, uyurgezerlik gibi gerçeklik ve hayal arasında kalma konularını barındırır. “Düşkapanı” adlı resminde bir kadın figürünün elleriyle nakış işlemeli bir bezle yüzünü kapattığı görülür. Fakat bu bez görme duyusuna kapatıcı bir unsur taşımaz. Görmek istemese de gördüğünün kanıtıdır adeta. Karanlık gölgeler ve boyanın yumuşak geçişleri sayesinde resimde karamsar bir hava mevcuttur. Bir kabus gerçekliği yaratmıştır. Gerçeklik ve hayal arasında kalma durumunu betimleyen bu resim, iç dünyanın kişinin benliğine yarattığı etki sonucunda oluşan kargaşayı bir gerçeklik olgusuyla göstermiştir (Görsel 5).

Görsel 6. Lukifer Aurelius. Oyuncular/Cast. 2018.

(Alüminyum Panel Üzeri Yağlı Boya, 60 x 85 cm). <http://urlbu.com/930cf>

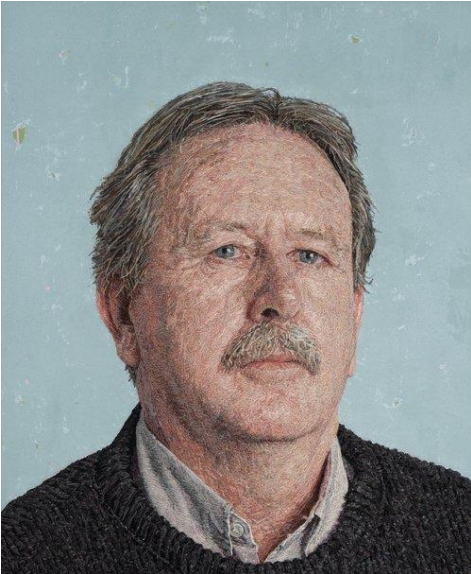
Aurelius, çalışmalarında çok sayıda figürün birbiriyle ve kişisel ilişki üzerine uyum ve gerilimin gerçeküstü anlatımını oluşturan kompozisyonlar kurmuştur. “Oyuncular” adını verdiği bu resimde kişinin kendisiyle uyumunu anlatan bir kompozisyon görülmektedir. Kişinin iç ve dış dünyasında ilişki sonucu şekillenen ideal benliği, ona teması ve uyumu anlatılmıştır. Resimde iç içe geçmiş iki figür görülür. El ve yüzün bir kısmını sıcak renkler, resmin geri kalanını ise soluk renkler oluşturur. Resim, gerçeklik ve hayal arasında sıkışmıştır adeta. Figürlerden biri sanki diğer figürün içinden çıkmış gibi resmedilmiştir. İki figürde aynı kişiyi temsil etmektedir. İki figürün birbiriyle oluşturduğu hareket her ne kadar genel olarak soluk bir resim olsa da canlılık katmıştır. Çünkü iki figür öylesine güzel bir uyum içine girmiştir ki, ellerin birbiriyle teması, aynı frekansta olduklarının işaretidir bize. Kişinin kendisine, benliğine ulaşma noktasını gösteren bir kanıttır. Gerçeküstü bir çalışma olsa da, kişinin kendisiyle gerçeklik olgusunda ulaşmasıyla bir benlik simülasyonu oluşturmuştur. Benliğini taklit ederek o uyumun yakalandığını kanıtlar (Görsel 6).

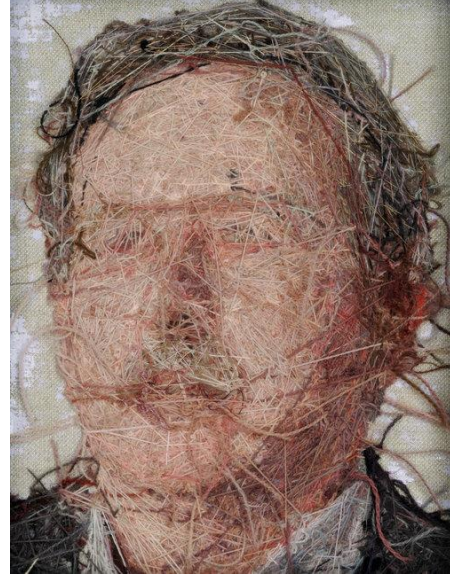
Görsel 7. Cayce Zavaglia. Martina. 2015.
(El Nakışı: Akrilik Boya ile,
Belçika Keten Yün, 34,29 x 25,40 cm).
<http://urlbu.com/2bb65>

Görsel 8. Cayce Zavaglia. "Martina"nın
Tersi/Verso of "Martina". 2015.
(El Nakışı: Akrilik Boya ile Belçika Keten Yün,
34,29 x 25,40 cm).
<http://urlbu.com/4e276>

Görsel 9. Cayce Zavaglia. Bruce. 2018.
(El Nakışı: Akrilik Boya ile Belçika
Keten Yün, 36,83 x 30,48 cm).
<http://urlbu.com/308e7>

Görsel 10. Cayce Zavaglia. "Bruce"un Tersi/
Verso of "Bruce". 2018.
(El Nakışı: Akrilik Boya ile Belçika Keten Yün,
36,83 x 30,48 cm).
<http://urlbu.com/e575b>

Zavaglia, nakış ve akrilik kullandığı resimlerinin arka yüzünü bir kaos dünyasına benzetmiştir. Ayrıca bu arka yüzün kişinin kendisiyle ilişkisindeki ayrılığın fark edilmesini sağladığını söylemiştir. Tablonun ön yüzünde portre canlı bir şekilde verilmişken, arka yüzünde portre aynı renklere hakim olmasına rağmen bir belirsizlik, bulanıklık hakimdir. Zavaglia, tablolarını ifade ederken kişinin kendisi ile çatışmasını ifade etmesi, benlik çatışmasını gösterir. Her ne kadar canlı bir biçimde bir yüz görsek de, aslında arkasındaki, içindeki yüz, yani benliği, allak bullak bir kaos halindedir. Benlik çatışmasını gösteren bu tablolar, gerçek bir kişiye ait portrelerin arka yüzündeki karşılığı yeni bir gerçeklik oluşturmuştur. Kişinin gerçekte olduğu kişiden farklı olarak farklı bir gerçeklikte benliğinin bir kaos halinde olduğunu gösterir (Görsel 7, 8, 9, 10).

Görsel 11. Cayce Zavaglia. Rocco Terso/Rocco Verso. 2015. (Keten Üzerine Akrilik, 226,06 x 187,96 cm). <http://urlbu.com/1a314>

Zavaglia, yaptığı nakış işlerinin ters yüzünden yola çıkarak, boya yoluyla aynı kaosu tablolarına yansıtmıştır. Kişinin kimliğiyle çatışmasını anlatan bu tabloda yine bir kaos mevcuttur. Tablonun arka yüzü, kişinin benliği olarak tanımlanmasından yola çıkarak, bu tablonun oluşmamış bir benlik olduğu söylemek doğrudur. Benliğe ulaşmak ve görebilmek zordur. Tabloda kaygıyı görebilmek mümkündür. Kaygı, iç dünyada oluşan tehlikedir ve bu sayede bir

alarm görevi görmektedir. Kaygı sayesinde tehlikeden korunabilir. Kimlik kaybı korkusu bir kaygıdır. Bu kaygı sayesinde benliği şekillendirerek, onu gözler önüne serer. Bu sayede kişinin kendisiyle olan çatışmayı görebilir ve ona göre önlem alınabilir. Amaç, kaygıyı fark edebilmek ve iyileşmedir (Görsel 11).

1.2. Acının Taklidi

Fiziksel ya da ruhsal olarak acı, benlik arayışının başında gelir. Kişi, var olduğunu hissedebilmek adına bedenine yüklenir. İstirabı gölgelemek adına, ideal benliğe ulaşamama durumunda acıya başvurur. Kimlik olarak bedene başvurulsa da, imgenin gücü sayesinde acıyı resmetmek de mümkündür. Kişi, ideal benliğine ulaşabilmek için fiziksel bir acı yerine, gerçeklik dışında gerçekten yaşıyormuşçasına acısını taklit edebilir.

“Beden her birimiz için kişisel bölgedir, bizi diğerlerinden ayırt eden özel farkındalık alanıdır. Bedene dönüş kimlik arayışımızı kamçılar; bedenimiz giriş anahtarına sadece bizim sahip olduğumuz ve bireyler olarak var olma deneyimimizi onaylamak için dönebileceğimiz gizli bir yerdir. Özdeşimin diğer biçimlerinin bozulduğu çağda beden, bize kendini tanıma gücü veren, eşsiz ve vazgeçilemez varlığımızdır. Bedenimizin içinde ne hissettiğimizi başka kimse bize söyleyemez; kendimizi bedenimiz aracılığıyla sadece biz ifade edebiliriz.” (Melucci, 2013, s.91).

Acı çekmek, benliğinin ihtiyaçlarını karşılayacağından bunu beden üzerinden değil, imgelerle de karşılanabilir. “*Beni* bedeninin yüzeyinin zihinsel yansıması gibi düşünmek mümkündür.” (Le Breton, 2016, s. 27). Resimsel olarak beden imgesine, özlem duyulan acı ya da fiziksel olmasa da ruhsal da olabilen, yaşanmış ya da yaşanmakta olan bir acı taklit edilebilir. Bedene yapılan her müdahale, benlik bilincinin güçlenmesine katkı sağlayacaktır. Bu müdahaleyi fiziksel olmasa da, manevi bir şekilde elde edilebilir.

“Bedendeki iz, ıstırapı bedeninin yüzeyine taşır, orada görülebilir ve denetlenebilir hale gelir ıstırap. Uçurum gibi gözüken bir içsellikten çıkarılır.” (Le Breton, 2016, s.35). Beden üzerinde somut bir biçimde acının izleri olmasa da, içteki ıstırapın kendisini somutlaştırılıp resmetmek mümkündür.

Görsel 12. Paige Greeley. İç/Inside. 2019. (Tuval Üzerine Yağlı Boya, 91,44 x 121,92 cm).

<http://urlbu.com/af9b4>

Greeley, çalışmalarında kadın bedeninin toplum içindeki rolü konularını kullanır. İnsanların dikkatini çekmek ve fikir değişikli olması umuduyla resmin unutulmazlığını kullanmıştır. "İç" adını verdiği bu tabloda, bir kadın bedeninin gerçekte görüldüğünden çok içsel gerçekliğini yansıtmıştır. Toplum içerisindeki kadın bedeninin içsel ıstırabını sergilemiştir. Tabloda kırmızı tonlar hakimdir. Kırmızının her bir tonu farklı bir duyguyu çağırır. Kırmızı, kanı anımsattığından tiksindir, bazen tehlikelidir, acının renk bulmuş halidir. Bu tabloda, tek kişinin farklı hareketlerle aynı bedende yaşadığı acıyı anlatır. Tabloya bakıldığında ıstıraptan kaynaklı acıyı görmek mümkündür. Greeley bu tablosunda ıstırabı somutlaştırmıştır (Görsel 12).

Görsel 13. Ellie Kammer.Eşleştirme/Twinning. 2019. (Belçika Keteni Üzerine Yağlı Boya, 128 x 134 cm). <http://urlbu.com/ce386>

Kammer, endometriozis hastasıydı. Endometriozis, genç kadınlarda görülen çok ağrılı bir kronik hastalıktır. Uzun yıllar bu hastalıktan dolayı acı çeken Kammer, resimlerinde bedenini ve bedeni üzerinden çektiği acıları gösterir. Bedeni üzerinde fiziksel olarak gözükme de, içinde yaşadığı dayanılmaz acıyı somutlaştırarak tablolarına yansıtmıştır.

“Eşleştirme” adını verdiği tabloda kullandığı iki figürde kendisidir. Tablosunda, kendi kendisini teselli ettiğini, acısını yine kendisi tarafından anladığını, benliği ve kendisi arasında ilişkisini ifade etmiştir. İstirabını en iyi anlayan yine kendisi olduğundan, iyileşmesini sağlayan da yine kendisidir. Oluşturduğu bu gerçeklikle, benlik bilincini güçlendirmiştir.

Sevgi anlamını taşımasa da görsel 19’da yapılan çalışmada da iki aynı figür görülmektedir. Bu iki figür, kendilerini birbirlerine acı hissi yaratacak darbeler vererek teselli etmektedir. İstirabını en iyi anlayan kendisi olup, o duyguyu hafifletecek acıyı veren de yine kendisidir. (Görsel 13).

Görsel 14. Ellie Kammer. Endometriosis. 2019. (Tahta Tuval Üzerine Yağlı Boya, 64 x 54 cm).

<http://urlbu.com/ce386>

Kammer, “Endometriosis” adlı tablosunda da, aynı adı taşıyan hastalığını anlatmıştır. Tablosunda, yüksek sancularından dolayı bitap düşmüş bedenini kullanmıştır. Fırçayı kullanım şekline göre bedenin üzerindeki kaos etkisi görülür. Bedeni yanında bulunan kan, acının somutlaşmış halidir (Görsel 14).

Görsel 15. Matthew Cox. Diz ve Papatyalar/Knee and Daisies. 2011. (Radyografi Üzerine Nakış)

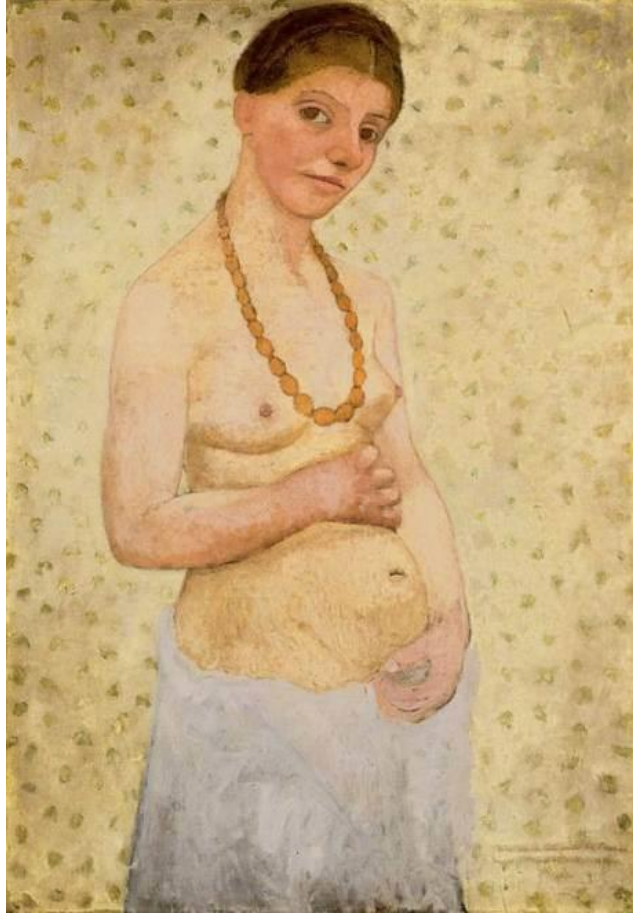
<http://urlbu.com/2fd0a>

Cox, radyografilerin üzerine nakış uyguladığı çalışmalarında, nakışın birleştirici ve iyileştirici gücünü kullanmaktadır. “Diz ve Papatyalar” adlı çalışmasında bir diz radyografisinin üzerine papatya nakışlamıştır. Fiziksel bir rahatsızlığı, acıyı, dikişin iyileştirici gücüyle hafifletmeyi amaçlamıştır. Fiziksel bir acı sebebiyle oluşan ıstırabını, yaptığı gerçekliğiyle benlik bilincini güçlendirmiştir. Acı ve ıstırabı görünür kılıp, onu yaptığı papatya nakışlarıyla güzelleştirmiş ve iyileştirmiştir. Görsel 21’de yapılan çalışmada da kaygı ve korkunun üstesinden gelecek iyileştirici gücü taşıyan nakış işi kullanılmıştır. Beden benliğe sınıksız tutunmuştur (Görsel 15).

Görsel 16. Cayce Zavaglia.Yüz Hakkında/About Face. 2015.(Tuval Üzerine Yün ve Pamuk El Nakışı ve Mürekkep Püskürtme, 93,98 x 68,58 cm). <http://urlbu.com/aa4ab>

Zavaglia, “Yüz Hakkında” adını verdiği bu çalışmasında nakış kullanmış ve çalışmanın ters yüzünü sergilemiştir. Yoğun bir kırmızı tonunun hâkim olduğu bu çalışmada, içsel acının, tehlikenin ve kaygının fark edilmesini amaçlamıştır. Yüzün kaos halinde olması, benlik bilincinin tehlikesinin yansımasıdır. Kullandığı yoğun kırmızı renk, kişide fiziksel olarak gözükmeyen bir acının taklididir. Acıyı somutlaştırarak görünür hale getiren Zavaglia, kişinin ıstırabını ve benlik bilincinin tehlikede olduğunu gözler önüne sermiştir. Oluşturulan bu gerçeklik sayesinde çalışmayı gören izleyici, dönüp kendisine bakabilir ve kaosu hissedebilir hale gelebilir (Görsel 16).

Görsel 17. Paula Modersohn-Becker. Altıncı Evlilik Yıldönümünde Otoportre/Self-Portrait on her Sixth Wedding Anniversary. 1906. (Tuval Üzerine Tempera, 101,8 x 70,2 cm).<http://urlbu.com/92190>

Paula Modersohn-Becker, Paris’de bu resmi yapmadan önce eşini terk etmiştir. Resimde görüldüğü gibi hamile değildir. Tabloya ancak ölümünün ardından ulaşıldı. Resimde, kalçasına doladığı beyaz bir bez ve boynunda kehribar bir kolye bulunmaktadır. Kendisini, iki elini hamile göbeğinin bir üstünde ve bir altında tutarak, hafif bir mutluluk tebessümüyle resmetmiştir. Bu, iç huzurunu ve ıstırabını hafifleten küçük samimi bir gülümsemedir. Özlemini duyduğu o duyguyu vererek benliğini hafifletmiştir. Asla yaşayamadığı hamilelik, ıstırabının bir taklidi olmuştur (Görsel 17).

Görsel 18. Francisco de Goya. Dr. Arrieta ile Otoportre/Self-Portrait with Dr. Arrieta. 1820. (Tuval Üzerine Yağlı Boya, 115 x 75 cm). <http://urlbu.com/2b8d4>

Goya'yı bu resmi yapmaya teşvik eden olay, 73 yaşındayken korkunç derecede hastalanması ve aynı zamanda arkadaşı olan Dr. Arrieta'nın hastalığını iyileştirmesi olmuştur. Tabloda, Goya ölüm döşeğindeyken, onu arkasından destekleyip, ilacı vermeye çalışan, endişeli yüz ifadesine sahip Dr. Arrieta görülür. İki figürün arkasında karanlıklar içerisinde yüzler resmedilmiştir. Bu yüzler muhtemelen Goya'nın yanında bulunan ve durumu için endişelenen insanlar olmalıdır. Tablo, Goya'nın hastalığından dolayı yaşadığı ıstırap dolu duyguların temsilidir. Tabloyu yapmasındaki amacı, kaygılarından dolayı acısını unutmamak adına, acısını devamlı kılarak, benlik bilincini yükseltip hayata tutunmadır (Görsel 18).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: BEDEN VE BENLİK İLİŞKİSİ ÜZERİNE KİŞİSEL ÇALIŞMALAR

Tez konusunu kapsamında yapılan kişisel çalışmalar, benlik ve beden kavramlarını incelerken edinen bilgiler ile şekillenmiştir. Beden üzerinden, resim sanatı ile benlik kavramını güçlendirmek amaçlı taklit kavramı kullanılmıştır. Yapılan çalışmalar ile bu kavramlar hakkında bilgiler güçlenmiş ve gelecekte yapılan çalışmalara yön vermiştir.

“Temsil tehlikelidir; tam da mahiyeti gereği, asla temsil ettiği şeyin kendisi olmadığı için aynı zamanda yanıltıcıdır: "gerçek" gerçekliğin özü kavrayışımızın dışında kalırken, bu arada bunun tersini düşünerek kendimizi aldatabiliriz. Nitekim Platon'un temsille uğraşmasının bir nedeni de, inanmak için görmenin yeterli olduğuna inanma tehlikesini algılamış olmasıydı.” (Leppert, 2016, s. 39).

Benlik bilincini güçlendirmek adına yapılan çalışmalar doğrultusunda oluşan yeni gerçeklikle, benlik bilinci için kişi, kendi kendini aldatma ve bu aldatma sonucunda oluşan avutma duygusunu elde etmiştir. Bu avutma ve aldatma resmin unutulmaz gücüyle ıstırapı canlı kılıp, oluşacak yeni acılara göğüs germe ve kimliğinin canlı kalmasına yardımcı olacaktır.

“Acı insanı kendisinden koparması ve sınırlarıyla yüz yüze getirmesi anlamında kutsal bir yaradır. Ama kaprisli bir biçimdir bu bağlamda, ad koymanın mümkün olmadığı bir acımasızlıkla yakar. Bununla birlikte acı, moral bir denetim altında tutulduğunda ya da aşıldığı takdirde insanın bakışını genişletir, yaşamın bedelini, geçip gitmekte olan anın tadının çıkarılması gerekliliğini hatırlatır. Her şey insanın ona yüklediği anlama bağlıdır. Vurulduğunda yaşama zevki diye bir şey bırakmaz, tersine, uzaklaştığında da bu zevki yeniden harekete geçirir. Yaşama coşkusunu hatırlatır. İnsanı esasa götüren bir *memento mori* dir.” (Le Breton, 2019, s. 16).

İmgenin gücü sayesinde oluşan bu çalışmalar doğrultusunda, gelecekte oluşacak herhangi bir acı duygusu, oluşturulan taklitlerle görünür kılınıp, hayata tutunma adına yapılmış bir çaba olacaktır.

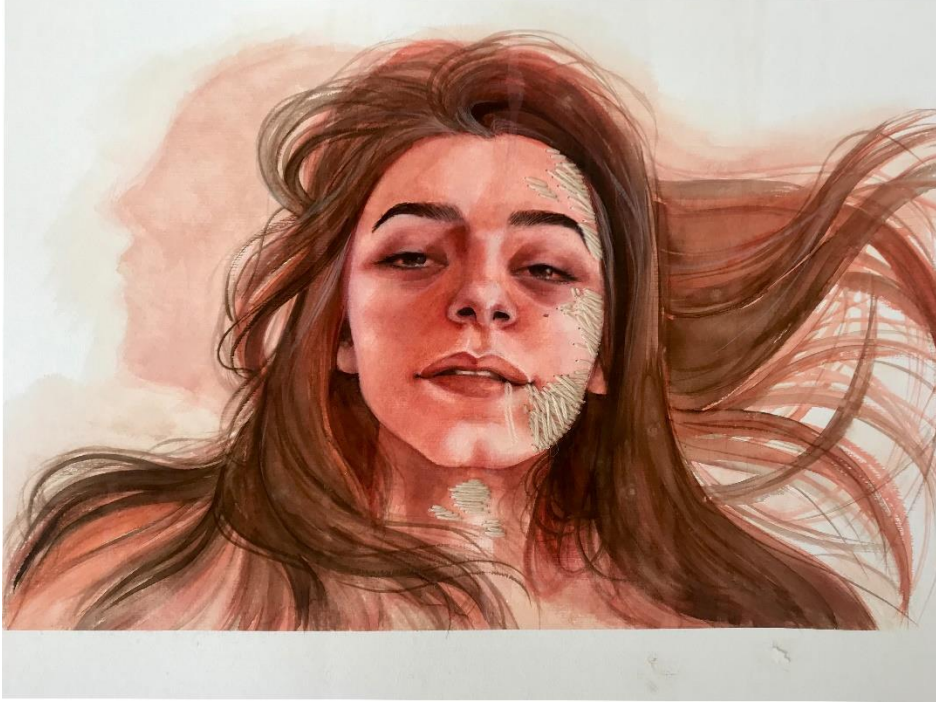
Görsel 19. Zeynep Şule Tunçgöl. İsimsiz/Untitled. 2018. (Kağıt Üzerine Suluboya, 76 x 56 cm).

Bu çalışmanın ana konusu kişinin bedenini kabulleneme ve kimlik kaybı kaygısıdır. Suluboya ile yapılan resimde, bir figürün elinde bıçak ve diğer figürün de yere çökmüş bir vaziyette sırtında bıçak izleri görülür. Bu öğeler sayesinde denilebilir ki, kişi kendi kendini cezalar durumdadır. İki figür, uçsuz bucaksız, kuru otların ve bulanık bir gökyüzünün bulunduğu bir mekandadır. Resmin renk tonları soluk olmasından kaygı duygusunun hakimiyeti, bir tehlike hissedilir. Mimiksiz yüz ifadeleri adeta bir çaresizlik duygusunu taşıyıp, yapılması gereken bir durummuş gibi gözükmelerini sağlamıştır. İstirabı yüzünden bedene yapılan bilinçli yaraların benliğini kaybetmemesi adına, kaygı duygusu nedeniyle yapılan bir eylemdir. Fakat bu resimde taklit mevcuttur. Gerçekte böyle bir yaralanma mevcut değilken, kişi kendi kendini yaralayan bir resim yapmıştır. İstirabını somutlaştırıp benlik bilincini yaşatması adına o duyguyu görünür kılıp acıyı taklit etmiştir.

Görsel 20. Zeynep Şule Tunçgöl.İsimsiz/Untitled. 2018. (Kağıt Üzerine Suluboya, 70 x 48 cm).

Görsel 20'daki suluboya ile yapılan çalışmada haz duygusu ön plandadır. Tamamı gözükmesine de kişinin elinde bir bıçak mevcuttur. Figürün saçlarının uçuşmasından ve üstündeki şaldan anlaşıldığı üzere ortam rüzgârlı ve soğuttur. Fakat resmin geneline yayılan kırmızı ton, yapılan eylem sonucunda oluşan sıcaklık hissini vermesini sağlamıştır. Bedene yapılan bilinçli yaralanmaların ıstırabı hafifletmeye, benlik bilincini güçlendirmeye yaradığı bilindiğinden, bıçak sapının ve portrenin bulunduğu bu resimde, bir yaralanma ve bunun sonucundaki acının hazzı mevcuttur. Fakat bu sadece bir taklittir. Öyle bir acı olsaydı, gerçekte öyle bir haz yaşayacağının taklididir. Ressam, ıstırabını gölgelemek adına, acıyı somutlaştırıp görünür kılmıştır.

Görsel 21. Zeynep Şule Tunçgöl. İsimsiz/Untitled. 2019. (Kağıt Üzerine Suluboya ve Nakış, 65 x 47 cm).

Bu çalışmanın üzerine kullanılan dikişin amacı, dikişin iyileştirici ve birleştirici gücünü kullanmaktır. Resimde kiremit rengi hâkim olması, korkuyu, kaygıyı çağırır. Yatar pozisyonda duran figürün bulunduğu mekânın boş olması, kayboluşun simgesidir. Benliğini kaybeden bireyin, dikişin birleştirici ve iyileştirici gücünden faydalanıp, benliğiyle bir arada kalma isteği anlatılmaktadır. Kaygı, korkularından üstesinden gelebilmek ve kimliğini kaybetmeme adına, ihtiyacı olan iyileştirici gücü somutlaştırıp taklit etmiştir.

Görsel 22. Zeynep Şule Tunçgöl. İsimsiz/Untitled. 2018. (Kağıt Üzerine Suluboya, 76 x 56 cm).

Bu çalışmada bulunan figür, uzun, kuru otların arasında, karanlık ve tehlikeyi andıran kırmızılıktaki gökyüzünün bulunduğu bir mekandadır. Figür tamamen kırmızı tonlarında yapılmış olup, bu sayede tehlikeyi ve korkuyu yansıtmak amaçlanmıştır. Yüz ifadesinde çaresizlik, endişe ve korku hakimdir. Uçsuz bucaksız bir mekânda oluşu ve yüz ifadesindeki korku, benlik bilincini yitirme kaygısının bir ifadesidir. Diz kapağında ve kolunda akan kan, acının somutlaşmış halidir. Kanın başlangıç yeri belli değildir. Korku kesindir ama ortada gerçek bir yaralanma söz konusu olup olmadığı da kesin değildir. Akan kan, kaygıları hafifletmeye, acının gerçekliğine ve benlik bilincinin hâlâ kaybolmadığının bir simgesi olmuştur. Bu amaçla resimde acı taklit edilmiştir.

Görsel 23. Zeynep Şule Tunçgöl. İsimsiz/Untitled. 2019. (Tuval Üzerine Yağlı Boya, 90 x 120 cm).

Çalışmada solda bulunan figür, sağdaki figürün adeta yansıması şeklinde resmedilmiştir. Bu sayede diyebiliriz ki solda bulunan figür sağda bulunan figürün benliğinin yansımasıdır. Sağda bulunan figür, kollarını göğsünde birleştirmiş ve endişenin hâkim olduğu yüz ifadesiyle resmedilmiştir. Gözlerinin buğulu olması içinde bulunduğu durumun, bedeni ve benliği üzerinden yok oluşu temsil eder. Bu yok oluş olmasına rağmen bedenini kollarıyla korumaya alması, iyileşme ve varlığını sürdürme isteğini gösterir. Soldaki figürün üzerinde iyileşme anlamına gelen nakış kullanılmıştır. Resimde benliğini kaybetme değil, benliğinin bedenini kaybetmeme isteği konusu işlenmiştir. Resmin genelinde kullanılan kırmızı tonları tehlikeyi ve endişeyi temsil eder. Bu iki figürün üzerinde bulunan bulutlar ise huzurun oluşmaya yakın olduğunu gösterir. Resimde bulunan öğeler beden üzerinde yeni bir gerçeklik oluşturmuştur.

Görsel 24. Zeynep Şule Tunçgöl. Anne/Mother. 2019. (Kağıt Üzerine Suluboya, 76 x 56 cm).

Görsel 24'deki çalışmada ressam annesini gerçek dışı bir mekânda, kuru ve dalları iç içe geçmiş bir ağacın üzerinde oturmuş, ipin kaynağı belirsiz bir örgü örerken resmetmiştir. Pembe tonlarında ay bulunan, gündüz ya da gece olduğu belirsiz bir gökyüzü kullanmıştır. Resimde bir yere ait bulunamama konusu hakimdir. Figür, günlük işini yapıyormuş gibi, monoton hayatının bir simgesi olarak örgü örerken resmedilmiştir. Bir yere kendini ait hissetmeme, benlik bilincinin kaybının simgesidir. Yapılan bu resimde, genel durumun somutlaştırılıp görülür hale gelmesi amaçlanmıştır. Ortada bir acı yoktur fakat bir hüznün vardır. Benlik bilinci kaybı üzerine iyileştiricisi olarak, bu kaybın görünürlüğü kullanılmıştır. Bir benlik çatışması hali yoktur fakat bir kayboluşun taklidi vardır.

Görsel 25. Zeynep Şule Tunçgöl. İsimsiz/Untitled. 2019. (Kağıt Üzerine Suluboya, 76 x 56 cm).

Bu çalışmada bulunan figür, elinde bir kadehle zafer oturuşu sergilemektedir. Arkasında yanan ev ve evi ateşe veren kendisidir. Kendi sonunu getiren yine kendisi olup, benliğini asla bulamayacağını, kabullenişin ve pes edişin resmidir. Figürün yüz ifadesi, yaptığı eylemin kötü olduğunu bilerek, ona rağmen gururla gülümser şekildedir. Suçluluk, başka bir tanımla, yapılan eylem sonucu, kendisinin ölmesini isteyen fakat bunu yapacak fiziksel veya ahlaki cesareti olmayan bir kişide görülmesi mümkündür. Resimde, bu eylemi gerçeklik dışında başka bir gerçeklikle kişinin kendisine yaparak, benlik bilincini yaşatmaya devam ettiğini görürüz. Suçlu kişinin bedeni, bir eve benzetilerek yakılmış ve suçluluk sonucu oluşan pişmanlık ortadan kalkmış, kişinin benliği zaferle, güçlü bir şekilde eylem sonucu zaferini kutlamıştır.

Görsel 26.Zeynep Şule Tunçgöl.
İsimsiz/Untitled. 2017.
(Tuval Üzerine Yağlı Boya ve Nakış,
70 x 100 cm).

Görsel 27.Zeynep Şule Tunçgöl.
İsimsiz/Untitled. 2017.
(Tuval Üzerine Yağlı Boya ve Nakış,
50 x 100 cm).

Görsel26 ve 27'deki çalışmalarda tuval üzerine yağlı boya ve nakış tekniği uygulanmıştır. İki çalışmada da nakış, ruhsal yaraların iyileşmesinde kullanılmıştır. Resimlerde kullanılan kırmızı ton, kaygının ve ıstırabın yansımasıdır. Görsel 26'daki çalışmada yüzünde çaresizlik ve kaygının ifadesi bulunan, ayakta durmuş bir figürün elleri yarı açık bir şekilde göğüslerini kapatmıştır. Bedenini saklama durumunda saklama eylemini isteksiz bir biçimde yapma durumu hakimdir. Çevresel etkilerin neden olduğu ruhsal yaralanmaların ve ıstırabın bir taklidi olarak yapılmış bir resimdir. Görsel 27'deki çalışmasa bir sıkışma söz konusudur. Diz kapaklarında bulunan morluklar bulunmaktadır. Morluklar gerçek bir fiziksel yaralanma değil, ruhsal yaralanmalardır. Ayak uçlarından diz kapaklarına doğru gelen dikişler, devamı gelirmişçesine morlukları kapamaya yönelik bir müdahaledir. Sıkışıklığın içinde kendini bırakmış ve kabullenmiş bir yüz ifadesi görülür. Resim, çevresel etkilerin yarattığı sıkışıklık sonucunda, benlik bilincinin kaybolmasına yönelik kaygıların taklididir.

Görsel 28. Zeynep Şule Tunçgöl. İsimsiz/Untitled. 2017. (Tuval Üzerine Yağlı Boya ve Çivi Malzemesi, 60 x 120 cm).

Kırmızı tonun tehlikesini taşıyan resimde, figür, elinde bir çekiç görevi gören aletle resmedilmiştir. Çaresizliğin hâkim olduğu yüz ifadesi vardır. Mekânda ve figürün bedeninde çiviler görülür. Hem mekânı hem de bedenini cezalandırma durumu söz konusudur. Suçluluk ve pişmanlıktan doğmuş kendini cezalandırma ve bu duruma etken olan çevreye de aynı eylemi yapma durumu vardır. Kişi gerçekte bu durumu eyleme geçiremediğinden, yeni bir gerçeklikle bu durumu resminde taklit etmiştir.

Görsel 29. Zeynep Şule Tunçgöl. Anne/Mother. 2019. (Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50 x 50 cm).

Resimde bulunan figür, soğuk ve karlı dağlar arasında, gözleri kör bir şekilde resmedilmiştir. Çevresel etkilerin benliğine yapılan müdahalesine göz yummuş ve bu durumun sıkışıklığında kalmıştır. Çevresi tarafından onun yaptığı eylemlerin kabul görmeyeceği kaygısıyla durumunu kabullenme ve ıstırabı içinde sıkışmış bir kadının resmidir. Benliğini kaybedişinin taklididir.

Görsel 30. Zeynep Şule Tunçgöl.
Beden/Body. 2019.
(Tuval Üzerine Yağlı Boya, 80 x 120 cm)

Görsel 31. Zeynep Şule Tunçgöl.
Beden 2/Body 2. 2019.
(Tuval Üzerine Yağlı Boya, 80 x 120 cm)

Görsel 32.Zeynep Şule Tunçgöl.

Beden 3/Body 3. 2019.

(Tuval Üzerine Yağlı Boya ve Nakış, 80 x 120 cm).

Görsel 30, 31 ve 32 bir seri şeklindedir. Beden üzerinden benliğini koruma konusu kullanılmıştır. Beden üzerinde bulunan fazla kollar, hem bedeni hem de benliğini koruma amacındadır. Yıpranmış ve tehlikede olan benliği korumak için iyileştirme yönünde nakış kullanılmıştır. Resmin genelinde kırmızı tonların hâkim olması, bulanık durumun tehlikesini ve korkusunu yansıtmaktadır. Görsel 30 ve 31’de bulunan figürlerin yüz ifadelerinde, durumun korkusu, bıkkınlık ve endişe hissedilir. Görsel 32 de ise, bu durum sonucunda hissedilen yetersiz korumaya karşı, bedene ve benliğe yapılan fazladan koruma görülür. Çevresel faktörlerin etkisiyle bedene karşı duyulan sevgisizlik ve aynı zamanda bedeni tekrar sevmeye isteğiyle benliğini kaybetmeme adına yapılan çabadır. Bu çaba için benliğini kaybetmeme adı altına, bedenini sevebildiğini ve benliğinin hala orada bulunduğunu kanıtlarcasına yapılmış bir taklittir.

Görsel 33. Zeynep Şule Tunçgöl. İsimsiz/Untitled. 2019. (Tuval Üzerine Yağlı Boya ve Nakış, 80 x 120 cm).

Bu çalışmada bulunan iki figürün yüz ifadelerinde görülen acıklı gülümseme, ıstırabın yansımalarını temsil eder. Tuval üzerinde kullanılan nakış, hem figürü hem de mekânı içine alır. Bu iki figürün bulunduğu ıstırabı iyileştirme amacıdadır. İstırap çevresel etkilerden doğduğu için nakış mekânı da içine almıştır. Ayrıca nakışın elin olduğu yerden başlaması, bir nevi yardım eli anlamına gelmiştir. Kullanılan kırmızı tonlar benliğin tehlikesini temsil eder. İki figürün birbirine sarılmış bir şekilde resmedilişi, gerçekte görülmeyen desteği, resmederek oluşturmuş ve yeni bir gerçekliğe kapı açmıştır.

SONUÇ

Benliğin sınırı olan beden üzerinden, benliğe ulaşmanın diğer bir aracı resim sanatı olduğunu savunulmuştur. Resim sanatı yoluyla beden üzerinden müdahaleler gerçekleştirilmiş, resmin ve konunun derinliğine göre farklı tekniklerde uygulanıp çözümlenmiştir. “Burada” olduğumuzu kanıtlayacak olan acı hissini somutlaştırılmıştır.

Acı hissi var olduğumuzu en derinden hissettirecek olan duygudur. Bu duygu geçişinin başlangıç notası deridir. Deri, iç ve dış dünyanın perdesi olup, burada gerçekleşen her eylem, dışsallık kadar içsellikle de alakalı olacaktır. Her eylemin sonucunda da kimlik kendini oluşturacak ve “burada” olacaktır.

Teorik olarak araştırma yapılırken sadece teorik kısma odaklanılmamıştır. Araştırmayı yaparken oluşan düşünceler ve fikirler ile resimler yapılmış ve bu resimler sayesinde teorik bölümün gelişmesini sağlayan gerekli kaynak araştırmaları oluşmuştur. Yapılan her kaynak araştırmaları ile yeni resimler ortaya çıkmış ve tezin bölümleri bu yöntem ile tamamlanmıştır. Oluşan bölümler ile birlikte konuyla ilgili sanatçılar ve sanatçıların yapmış oldukları eserlerin keşfi ile yapılacak yeni kişisel resimlere ışık tutulmuştur.

Kişisel çalışmalara öncelikle yağlı boya tekniği ile başlanmıştır. Deneysel olarak çıkılan bu yolda tehlikeyi ve korkuyu çağrıştıran kırmızı tonları resimde yerini almıştır. Dikişin kullanım alanları dikkat çekmiş ve tuval üzerine işlenmiştir. Etkisi her ne kadar konuyu tamamlayıcı olsa da yeterli gelmeyip suluboya tekniğiyle çalışmalar yapılmıştır. Suluboya ile yapılan çalışmalarda dikişin etkisi incelenmiş ve uygulanmıştır. Bu sayede ifade gücü yükselip, konuya ile ilgili daha noktalayıcı etkiler elde edilmiştir. İlerleyen süreçlerde yeni teorik sonuçlar, yapılan kişisel çalışmalar sayesinde elde edilmiştir. Gelişimi sağlayan, sağlamlaştıran bu suluboya tekniği ile yapılan çalışmalardan sonra tekrar yağlı boya ve dikiş tekniği ile yapılan işlere geri dönmüş, bu tez çalışmasını anlamlandıran yeni çalışmalarla uygulama kısmı bitirilmiştir.

Bu alışma sayesinde, konu ile ilgili kaynaklar genişletilmiş ve yeni çalışmalara yön vermiştir. Uygulamalı olarak yapılan çalışmalar ile gelecekte oluşacak yeni çalışmalar için yeni fikirler vermesine yararı olmuştur. Benzer konu ile çalışacak olan araştırmacılara kaynak sağlanmıştır.

KAYNAKLAR

Akhtar, Salman. (2017). *Acının Kaynakları: Korku, Açgözlülük, Suçluluk, Kandırma, İhanet ve İntikam*.(E. Okan Gezmiş, Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Antmen, Ahu. (2016). *20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar*.İstanbul: Sel Yayıncılık.

Aruoba, Oruç. (2016). *Benlik*.İstanbul: Metis Yayınları.

Baudrillard, Jean. (2018). *Simülakrlar ve Simülasyon*. (O.Adanır, Çev.). Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Berger, John. (2018). *Görme Biçimleri*. (Y. Salman, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

De Botton, Alain. (2016). *Görmek ve Farketmek*.(A. Ece, A. S. Bayer, A. Antmen,Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Dragonetti, Mezula. (2012). *Simülasyon Kuramı Çerçevesinde Günümüz Resim Sanatında Yeniden Üretim Olgusu*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü. Resim Anasanat Dalı. İzmir.

Eczacıbaşı, Şakir. (2008). *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, Cilt 1*. İstanbul: Yem Yayın.

Eczacıbaşı, Şakir. (2008). *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, Cilt 2*. İstanbul: Yem Yayın.

Eczacıbaşı, Şakir. (2008). *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, Cilt 3*. İstanbul: Yem Yayın.

Eraslan, Şehnaz. (2014). Roma Dönemi Efes ve Pompeii Duvar Resimlerinin İkonografik Açıdan Değerlendirilmesi. *Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi*, 12,s. 2.

Farthing, Stephen. (2014). *Sanatın Tüm Öyküsü*. (G. Aldoğan, F. C. Çulcu, Çev.). İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Gombrich, E.H. (2016). *Sanatın Öyküsü*. (E. Erduran, Ö. Erduran, Çev.). İstanbul: Remzi Kitapevi.

Gombrich, E.H. (2016). *Sanat ve Yanılsama: Resim Yoluyla Betimlemenin Psikolojisi*. (A. Cemal, Çev.). İstanbul: Remzi Kitapevi.

Kandinsky, Wassily. (2015). *Sanatta Ruhsallık Üzerine*. (G. Ekinci, Çev.). İstanbul: Altıkırkbeş Yayın.

Karaca, Gülçin. (2011). *Simülasyon Etkisinde Resim Sanatı*. (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü. Resim Anasanat Dalı. Eskişehir.

Kristeva, Julia. (2014). *Korkunun Güçleri: İğrençlik Üzerine Deneme*. (N. Tural, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Lagache, Daniel. (2014). *Psikanaliz*. (E. Aktar, Çev.). Ankara: Dost Kitapevi Yayınları.

Laing, Ronald David. (2011). *Bölünmüş Benlik*. (E. Akça, Çev.). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Le Breton, David. (2019). *Acının Antropolojisi*. (İ. Yerguz, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Le Breton, David. (2019). *Bedene Veda*. (A. U. Kılıç, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Le Breton, David. (2016). *Ten ve İz*. (İ. Yerguz, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Leppert, Richard. (2017). *Sanatta Anlamın Görüntüsü: İmgelerin Toplumsal İşlevi*. (İ. Türkmen, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Melucci, Alberto. (2013). *Oyuncu Benlik*. (B. Kıcıır, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Rank, Otto. (2016). *Eş Benlik: Bir Psikanaliz Çalışması*. (G. Metin, Çev.). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Sartre, Jean-Paul. (2018). *Varoluşçuluk*. (A. Bezirci, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.

Turani, Adnan. (2014). *Dünya Sanat Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Sontag, Susan. (2004). *Başkalarının Acısına Bakmak*. (O. Akınhay, Çev.). İstanbul: Agora Kitaplığı.

Woolf, Virginia. (2017). *Benlik Üzerine Denemeler*. (E. Çakıruylası, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.